

5. Дуброва О.С. Сучасний погляд на ризик-менеджмент як важливу складову системи управління підприємством / О.С. Дуброва // Стратегія економічного розвитку України: Наук. зб. –Вип. 1(8) / Голов. ред. О.П. Степанов. –К.: КНЕУ, 2002. –542 с. –С. 446-452

6. Мазур В.С. Нові підходи і форми менеджменту, як особливого типу управління / В. С. Мазур // Пріоритети економічного розвитку України: історія та сьогодення. – Вінниця, 2016. – С. 178-183.

7. Небава М.І., Ратушняк О.Г. Менеджмент організацій і адміністрування: навчальний посібник. – Вінниця: ВНТУ, 2012. – 108 с.

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

***УТЕНКОВА К.О., ДОКТОР ЕКОН. НАУК, ДОЦЕНТ,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В.В. ДОКУЧАЄВА***

Інформаційне забезпечення є ваговою складовою управління механізмом економічної безпеки аграрного сектора. Система бухгалтерського обліку є універсальним інструментом підготовки та відображення інформації про діяльність і стан підприємства. Відбувається постійна трансформація облікової інформації в інформаційний продукт відповідно до запиту користувача, що забезпечує формування інформаційної бази.

На нашу думку, в умовах глобалізації першочергового значення набуває формування наднаціональної системи обліку. Україна вже зробила певні кроки в цьому напрямі, зокрема, процес упровадження Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і фінансової звітності (IERS/IAS) у систему обліку підприємств було розпочато у 2012 р. Метою впровадження IERS/IAS є використання єдиних концептуальних принципів і методів обліку для створення достовірної інформаційної бази, що забезпечить прийняття обґрунтованих економічних рішень.

Зазначимо, що застосування таких міжнародних стандартів підприємствами аграрного сектора на даному етапі є досить обмеженим. І це, звичайно, є проблемою, адже відсутній єдиний підхід до формування облікової і звітної інформації, що, як відомо, є основою для прийняття управлінських рішень і на мікрорівні, і на макрорівні. За таких умов постає необхідність формування єдиного

підходу до облікового та аналітичного забезпечення підприємств аграрного сектора.

Проблеми переходу на міжнародні стандарти були ретельно досліджені багатьма вітчизняними науковцями, бо це, без сумніву, складний і відповідальний процес. Для підприємств аграрного сектора такий перехід також вимагає певних змін. Зокрема, перехід може бути здійснено за бажанням підприємства за одним із таких сценаріїв: залучення фахівців з міжнародних стандартів на постійних засадах; перенавчання власного облікового персоналу; аутсорсинг.

Однак такі зміни не є суто організаційними, оскільки трансформації вимагає вся облікова політика підприємства. Розробка і затвердження облікової політики має ґрунтуватися на глибокому та всебічному вивченні ринкового середовища, потенційних перспектив розвитку підприємства, чинної нормативної бази, з урахуванням оцінки фінансових наслідків вибору того чи іншого варіанта облікової політики [353].

Облікова політика – це одночасно інструмент історичного та поточного обліку, попередньої оцінки господарських фактів, прогнозування, планування і внутрішньогосподарського контролю, а також інструмент перетворення інформації про господарські події в облікові показники згідно з потребами фінансової звітності й управління виробничою системою [102].

Зазначимо, що важливим аспектом формування облікової політики є правильний вибір її елементів щодо забезпечення економічної безпеки. Не розкриваючи всіх тонкощів формування облікової політики, зупинимося лише на ключових елементах, що мають вплив на формування економічної безпеки. Зокрема, йдеться про елементи облікової політики, сформованої згідно з вимогами міжнародних стандартів, які, на нашу думку, є важливими в контексті розвитку економічної безпеки: рівень суттєвості інформації; методи амортизації основних засобів; модель обліку основних засобів після їх первісного визнання; метод переоцінки основних засобів; метод переоцінки нематеріальних активів; модель обліку інвестиційної нерухомості після первісного визнання; методи оцінки вибуття запасів; витрати за позиками щодо кваліфікованих активів, які обліковують за справедливою вартістю; витрати за позиками щодо запасів, які виготовляють постійно чи серійно у значній кількості; визначення бізнес-моделі з управління фінансовими активами; коригування обіцяної суми компенсації на значний компонент фінансування; формування резервів та забезпечень.

Ці елементи мають вплив на формування ключових показників фінансової звітності, які використовують під час обчислення індикаторів економічної безпеки. Крім того, ефективне застосування окремих елементів облікової політики допомагає зменшити податкове навантаження на підприємство. Так, відповідно до пп.134.1.1 Податкового кодексу України [245] об'єктом для розрахунку податку на прибуток є фінансовий результат до оподаткування, визначений у фінансовій звітності згідно з НП(С)БО чи МСФЗ (з відповідними коригуваннями на передбачені податковим законодавством різниці). Отже, вплив на розмір податків мають підходи до визнання доходів і витрат у фінансовій звітності, а також окремі положення облікової політики. Зокрема, від обраного методу амортизації основних засобів залежить сума визнаних у певному періоді витрат, а відповідно, і фінансовий результат до оподаткування за період.

Крім того, на формування витрат значно впливає прийняте управлінським персоналом підприємства рішення щодо створення резервів та забезпечень. Зокрема, згідно з МСФЗ 9 [435] підприємство має формувати резерв під очікувані кредитні збитки, а МСБО 37 [431] дозволяє створювати забезпечення під гарантійні зобов'язання; обтяжливі контракти; судові позови; реструктуризацію бізнесу; демонтаж, переміщення об'єкта основних засобів і відновлення території, на якій він розташований. Важливо обрати підхід до визначення розміру таких резервів і забезпечень з урахуванням рекомендацій та вимог МСФЗ, оскільки ці резерви та забезпечення мають значний вплив на розмір витрат і, відповідно, перебувають під пильним контролем податкових органів.

Література.

1. Утенкова К.О. Облікова політика підприємств у контексті вимог міжнародних стандартів фінансової звітності. *Соціально-економічні координати розвитку підприємницької діяльності: кол. моногр.* Умань, 2014. Ч. 2. С. 14-20.
2. Житний П. Системний аспект облікової політики. *Бухгалтерський облік і аудит.* 2006. № 1. С. 62-65.
3. Податковий кодекс України: Закон України № 2755-VI від 2 грудня 2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. IFRS 9 Financial Instruments. URL: [https://www.ifrs.org/ issued-standards/list-of-standards/ifrs-9-financial-instruments/](https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-9-financial-instruments/)
5. IAS 37 Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-37-provisions-contingent-liabilities-and-contingent-assets/>